

Filosofie a „být filosofem“

Mít „filosofii“ jako profesi neznamena víc než být takřkajíc odborníkem, který se zabývá či spíše zaměstnává „filosofií“, tj. filosofy a jejich myšlením; rozhodně to ještě nezaručuje, že takový „odborník přes filosofii“ sám také na úrovni filosofuje. To může dělat jen někdo, kdo po všem seznamování s různými filosofy a jejich díly, tedy s filosofickou produkcí, se navíc nechá také oslovovat způsobem myšlení, které je pro filosofování nejen charakteristické, ale které je pro ně vlastně podmínkou. A právě to znamená nechat se oslovit nikoli „jejich“ myšlením a myšlenkami, tedy jimi samými, nýbrž tím, čím se nechali oslovit také tito druzí myslitelé a k čemu aktivně zaměřovali své myšlení, tj. své myšlenkové výkony. A co je na tom všem nejdůležitější: musíme si být dobře vědomi toho, že při tom všem je vlastně tím rozhodujícím ono „nechat se oslovit“: nejde totiž o to, nechat se oslovi druhými mysliteli, nýbrž právě tím, čím byli kdysi oslovováni také oni. A to pochopitelně nemůžeme jen posouvat a postrkovat k dalším a dalším myslitelům, až posléze k těm snad nejstarším, ale už od těch nejstarších a pak průběžně u všech dalších musíme počítat právě s tím vždy novým a vždy jedinečným oslovováním něčím, nač ony myšlenkové výkony jiných (třeba i těch nejstarších, ale také pozdějších a třeba současných) myslitelů byly odkázány. A tím byl příchod resp. vždy nové přicházení „idejí“, „myšlenek“, „nápadů“ k nim, do jejich mysli a do jejich myšlenkových výkonů. Dějiny myšlení, zejména pak dějiny filosofie nikdy nesmí být redukovány na vylíčení oněch myšlenkových výkonů, neboť tyto výkony by nebyly možné, kdyby nebylo onoho „přicházení“ myšlenek (idejí, nápadů), jež nikdy nelze převést na výkony jiných myslitelů nebo je z jejich myšlenkových výkonů odvodit tak, že pro každou novou (vykonanou) myšlenku najdeme nějakého předchůdce, nějakou starší, dřívější, původnější (ale stále ještě pouze ve smyslu „dřívější“) myšlenku u jiného, dřívějšího, staršího myslitele. Vedle tohoto vnějšího historického vzhledu dějin myšlení tu je ještě mnohem skrytější, nenápadnější, ale bytostně celé dějiny myšlení základně ovlivňující souvislost „vnitřní“, jakési „dějiny pravdy“ či „pravé dějiny“ myšlení. Když těm porozumíme, tj. když v případě každého opravdového filosofa porozumíme také tomu, čím on byl osloven a oslovován, můžeme se naučit naslouchat hlasu Pravdy u kohokoli a na komkoli – a právě proto můžeme dát za pravdu Rádlovi, když říká něco, co mu mnozí měli za zlé a vytýkali mu jakýsi nivelizující relativismus, totiž že různě spolu polemizující myslitelé mohli mít „všichni“ pravdu (ale ta že nebyla v tom, co říkali a napsali, ale v tom, co je k tomu vedlo).

(Písek, 080117-3.)